

Alle documenten in relatie tot de implementatie van de Nederlandse corporate governance code zijn te vinden op DSM's website (www.dsm.com, onderdeel *Governance*).

DSM heeft kennis genomen van de aangepaste Nederlandse corporate governance code zoals gepubliceerd op 10 december 2008. In zijn jaarverslag over 2009 zal DSM een hoofdstuk opnemen over de mate waarin de onderneming deze aangepaste code naleeft. Dit hoofdstuk zal worden voorgelegd aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2010 ter bespreking als apart agendapunt. In 2009 zal DSM de code bestuderen en de aangepaste principes en *best practices* implementeren voor zover van toepassing.

Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Op 26 maart 2008 werd de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden. De agenda was grotendeels gelijk aan die van voorgaande jaren. Een bijzonder punt op de agenda was het besluit om het jaarverslag en de jaarrekening voor 2008 en daaropvolgende jaren op te stellen in het Engels. Alle voorgestelde besluiten werden aangenomen.

Besturingsmodel

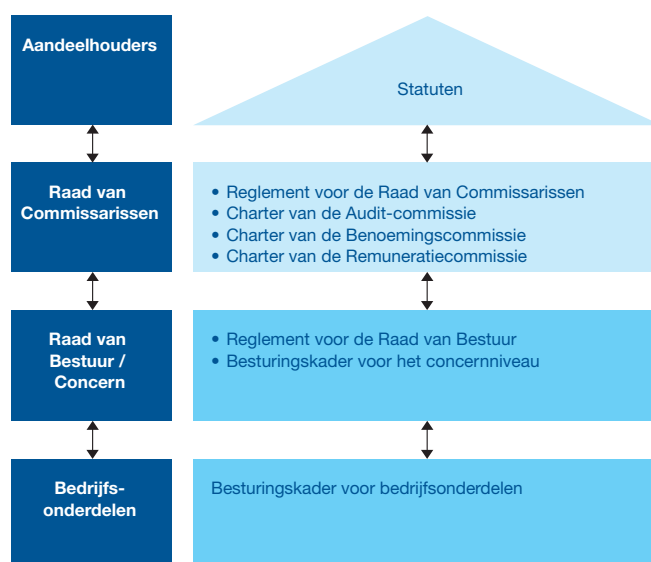
Het besturingsmodel van DSM bleef in 2008 ongewijzigd nadat het in 2006 was aangepast aan de strategie *Vision 2010*. De businessgroepen vormen de voornaamste bouwstenen van de organisatie; zij zijn integraal verantwoordelijk voor hun activiteiten op de korte en lange termijn en hebben de beschikking over alle bedrijfsfuncties die essentieel zijn voor het succes daarvan. Om de selectieve bundeling van expertise en implementatie-capaciteiten op het gebied van marktbenadering, producten en technologieën te vergemakkelijken zijn de businessgroepen die op deze gebieden de grootste overeenkomsten vertonen gegroepeerd in clusters. De businessgroepen in een bepaald cluster rapporteren aan een lid van de Raad van Bestuur. Dit bestuurslid is verantwoordelijk voor het managen van de synergie binnen het cluster. Om de onafhankelijkheid van het financieel bestuur voldoende veilig te stellen is ervoor gezorgd dat de Chief Financial Officer geen businessgroepen heeft die aan hem rapporteren.

Het besturingskader voor het concernniveau beschrijft de relaties tussen de bovengenoemde voornaamste bouwstenen van de organisatie en de geografische en functionele aansturing daarvan. Het kader beschrijft tevens de belangrijkste processen (inclusief besluitvormingsprocessen), verantwoordelijkheden en 'spelregels' op het niveau van de Raad

van Bestuur en de concernstaven en omvat ook de *governance*-relaties met de naasthogere niveaus (Raad van Commissarissen / aandeelhouders) en de bedrijfsonderdelen.

In 2008 is het besturingsmodel aangepast aan de overgang van vier naar vijf clusters per 1 januari 2008. De huidige vijf clusters zijn Nutrition, Pharma, Performance Materials, Polymer Intermediates en Base Chemicals and Materials. De nieuwe indeling vond plaats om de geplande desinvestering van activiteiten in het cluster Base Chemicals and Materials te vergemakkelijken.

DSM's algehele besturingsmodel is in onderstaande figuur weergegeven samen met de belangrijkste besturings-elementen en regels per niveau.

Opmerking: alle interne regels zijn van toepassing naast de toepasselijke nationale en internationale wet- en regelgeving; bij strijdigheid prevaleren de laatste.

Voor de duidelijkheid volgt hier een korte samenvatting van de belangrijkste aspecten van het besturingskader op het niveau van de Raad van Bestuur en de concernstaven en op operationeel niveau:

- De Raad van Bestuur handelt volgens het Reglement voor de Raad van Bestuur.
- Daarnaast handelen de Raad van Bestuur en de concernstaven en -services in overeenstemming met het besturingskader voor het concernniveau. Dit houdt onder meer in dat zij zich houden aan de DSM *Values* en relevante concernbeleidslijnen en *Corporate Requirements*, en de strategische richting en doelstellingen van de onderneming bepalen in de *Corporate Strategy Dialogue* (CSD). Het

Corporate governance, risicomanagement, financieel beleid en daaraan verwante functies

kader definieert tevens de rollen van de clusters, concern-stafafdelingen, business-ondersteunende functies op basis van gedeelde competenties, de besturingsfunctie voor China, het DSM Innovation Center en de charters van de verschillende bestuurslichamen. Samen beschrijven deze de basisorganisatiestructuur en de verdeling van verantwoordelijkheden tussen de Raad van Bestuur, de concernstaven en centrale functies en de businessgroepen en clusters.

- De bedrijfsonderdelen voeren hun activiteiten uit binnen de parameters van het besturingskader voor bedrijfsonderdelen. Dit houdt onder meer in dat de bedrijfs-onderdelen voor het bepalen van hun strategie en doelstellingen gebruikmaken van het *Business Strategy Dialogue*-proces, waarin verschillende scenario's en bijbehorende risicoprofielen worden onderzocht. Het model gebiedt verder dat de uitvoering van de strategie dient te geschieden in overeenstemming met concernbeleidslijnen en meerjarenplannen in verschillende functionele gebieden en onder naleving van de *Corporate Requirements*. Wanneer de situatie daarom vraagt worden de *Corporate Requirements* uitgebreid met zogeheten *Corporate Directives* (bijvoorbeeld een reisverbod om veiligheidsredenen).

De bedrijfsonderdelen houden zelf toezicht op de naleving van de *Corporate Requirements* en de effectiviteit van het systeem voor risicomanagement en *internal control*. Over deze naleving vindt regelmatig overleg plaats tussen de Raad van Bestuur en de bedrijfsonderdelen. Bovendien worden de bedrijfsonderdelen gemiddeld eens per drie jaar onderworpen aan een audit door de afdeling Corporate Operational Audit (COA). De directeur van COA rapporteert aan de voorzitter van de Raad van Bestuur en heeft de bevoegdheid om te overleggen met de voorzitter van de Audit-commissie van de Raad van Commissarissen. Bovendien fungeert de directeur van COA als *Compliance Officer* met betrekking tot misbruik van voorkennis en is hij voorzitter van het DSM Alert Committee, dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de klokkenluiderregeling.

Risicomanagementsysteem

De belangrijkste risico's en het functioneren van het risicomanagementsysteem worden onderstaand beschreven. Hier wordt een algemene beschrijving gegeven van het systeem en de ontwikkelingen met betrekking tot dit systeem. Een volledige beschrijving van het risicomanagementsysteem van DSM is te vinden op de internetsite van DSM (www.dsm.com, onderdeel Governance).

Het risicomanagementsysteem van DSM is gebaseerd op het COSO-ERM model. Het is erop gericht het risicomanagementproces maximaal te integreren in de reguliere bedrijfsprocessen. Het omvat instrumenten voor risicobeoordeling, beheersmaatregelen voor veel voorkomende risico's binnen de onderneming en bewakings- en rapportageprocedures en -systemen. De interne beheersmaatregelen voor de goederen- en geldstromen zijn 'ingebouwd' in de gestandaardiseerde bedrijfsprocessen en er zijn instrumenten ontwikkeld om de uitvoering ervan te ondersteunen en de effectiviteit ervan in de praktijk te meten. Zodoende kan op efficiënte wijze een hoog niveau van *internal control* worden bereikt.

Het risicomanagementsysteem wordt regelmatig aangepast en geoptimaliseerd op basis van interne en externe ontwikkelingen en de resultaten van de diverse monitoring-activiteiten zoals hierboven beschreven. De belangrijkste ontwikkelingen worden hieronder beschreven.

DSM's groei, diversiteitsbeleid en acquisities leiden tot een grotere instroom van hoger management van buiten de onderneming. Om ervoor te zorgen dat deze managers vertrouwd zijn met de DSM *Values* en met DSM's besturings-systeem en risicomanagementsysteem is een *Corporate Directive* opgesteld waarin wordt bepaald dat zij kennis moeten nemen van een aantal belangrijke documenten en deze met hun leidinggevende moeten bespreken.

Om nieuwe managers op betere wijze te laten kennis maken met het risicomanagementsysteem is een *e-learning*-module ontwikkeld waarbij gebruik wordt gemaakt van het intranet. De trainingsactiviteiten op het gebied van risicomanagement werden in 2008 aanzienlijk uitgebreid, onder meer om specifieke doelgroepen te bereiken zoals risicomangers en lijnmanagers in China en *business controllers*. Er is nu ook een Chinese versie beschikbaar van de *Corporate Requirements*.

Gedurende het verslagjaar werd voor een aantal gebieden onderkend dat het risicoprofiel was toegenomen of dat de bestaande processen voor risicomanagement en controle zwakke punten vertoonden. Deze gebieden omvatten onder meer de beveiliging van betalingsprocessen, het afdekken van *commodities*, bescherming tegen productaansprakelijkheid en bescherming tegen het verlies van intellectuele eigendom. Op deze gebieden werden maatregelen genomen om het risicomanagementsysteem te verbeteren.